

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Posudek vedoucího práce

Autor práce: Petra Šlégrová

Název práce: Postoje adolescentů ve výzkumech veřejného mínění, kvalita a spolehlivost získaných dat

Autor posudku: Jiří Vinopal

Návrh klasifikace práce: velmi dobře

Základní charakteristika práce.

Jde o teoreticko-empirickou práci, která má poměrně originální námět a do jejího zpracování autorka vložila velké množství vlastní invence jak v rovině teoretické (konceptualizace tématu měření postojů adolescentů), tak empirické (shromáždění a příprava datových zdrojů).

KONCEPČNÍ STRÁNKA PRÁCE

Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

Práce má jasně definovaný cíl, jemu odpovídající výzkumné otázky a hypotézy. Závěry, byť na všechny položené otázky neodpovídají, svým charakterem do definovaného zaměření jednoznačně patří.

Má práce jasně a adekvátně stanovenou metodu a postup řešení?

Práce má jasně stanovenou metodu a postup řešení; ty odpovídají stanoveným cílům

Jsou teoretická a empirická část práce vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

Práce tvoří konzistentní celek, teoretická a empirická část jsou vzájemně intenzivně provázané.

Je text práce a argumentace vystavěna logicky, jasně, srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Argumentace je vystavěna logicky a srozumitelně. Pouze v kap. 1.5 se občas ztrácí jednoduchá linie výkladu, kdy přestává být úplně jasné proč právě tato podkapitola a proč právě nyní. Místy poněkud obtěžující je, že autorka často opakuje myšlenky, dostupné poznatky, argumentace.

Hodnocení kvality teoretické části práce (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vhléd autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

Teoretická část práce je výborně zpracována, autorka představuje vlastní konceptualizaci problematiky kvality odpovědí adolescentů v dotazníkových šetřeních, do níž zakomponovává všechny klíčové tematické oblasti: postoje a jejich zkoumání, adolescence jako specifická fáze života, problematika dotazování. Nejde přitom pouze o jejich stručný přehled, nýbrž poměrně hlubokou analýzu na základě velkého množství odborných zdrojů, často cizojazyčných. Důležité také je, že autorka tak nečiní slovníkovým způsobem, nýbrž ve vzájemném propojení všech oblastí. Zcela přirozeně jí pak z tohoto substrátu vyplývají výzkumné otázky a předpoklady, které následně logicky uspořádává do souboru výzkumných hypotéz pro empirickou část práce.

Hodnocení kvality empirické části práce (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

Empirická část práce bohužel nedosahuje vysoké laťky nastavené částí teoretickou. Co se týče formálního zpracování odborného analytického textu, tady je ještě vše v pořádku: autorka nejprve důkladně popisuje datové zdroje, odůvodňuje hypotézy a následně se systematicky věnuje jejich ověření.

Jednotlivé analýzy by si však zasloužily ještě dále rozpracovat. Autorka často sama upozorňuje na problémy, které ta která analýza na daných datech má, s řadou z nich by ale šlo dále pracovat. Není například jasné, proč autorka k porovnání míry uvádění odpovědi „nevím“ v H1 používá hned tři ukazatele, když v podstatě ukazují to samé. S analýzou kompetence v závislosti na věku a vzdělání (H3) by šlo jistě také něco dále dělat, minimálně se nabízí parciální korelace. U H4 podle mne výsledek dokládá, že odpovědi adolescentů na otázky s podobnou tematikou jsou v menší míře než u ostatních skupin vedeny jedním, ujasněným motivem. V podstatě jde tedy o ověření H5 a jistě by bylo možné zapracovat zpětně ještě i na konkrétním znění hypotéz. V rámci analýz u H5 by bylo velmi vhodné porovnat adolescenty s dalšími věkovými skupinami.

Problémem nikoli jen formálního rázu je zde také neuvádění konkrétních číselných údajů s výsledky analýz přímo v textu, a také opačně, v přílohách uvádění kompletních tabulek s velkým množstvím údajů, z nichž řada je pro čtenáře irelevantních a spíše porozumění výsledkům znesnadňují, než naopak. Nehledě na to, že méně statisticky zkušený čtenář vůbec nemusí tušit, na jaké hodnoty se dívat, s čím si autorčiny slovní komentáře porovnávat.

Hodnocení závěrů a diskuse práce (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

Závěry jsou formulovány v souladu s cílem práce a strážlivě diskutují poznatky empirických analýz. Bohužel možná až příliš strážlivě..., příliš opatrně a neurčitě s ohledem na to, že v analytické práci se podle mne šlo dostat dál a závěry pak formulovat jednoznačněji, jistěji, kompetentněji. Na druhou stranu, za současného stavu opatrnost autorky dokládá její schopnost reflexe širších metodologických souvislostí i sebereflexe z hlediska limitů dosažených výsledků.

FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

Hodnocení dodržení kritérií odborného textu (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

Text splňuje odborná kritéria. Autorka pečlivě a správně odkazuje, vlastní myšlenky jsou jasně odlišitelné od citovaných a převzatých.

Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Autorka využila adekvátní literární prameny a velmi vhodné datové zdroje.

Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce (grafická úprava, členění textu, zpracování tabulek, grafů, schémat, atp.)

Jazyk autorky je místy poněkud komplikovaný, objevuje se několik překlepů a stylistických pochybení. Nepříjemné z hlediska plynulosti čtení je i poměrně časté opakování myšlenek.

Z formálního hlediska je velmi nešťastné zařazení většiny tabulek do příloh, což výrazně komplikuje čtení práce a porovnávání autorčiných slovních komentářů, interpretací a závěrů s konkrétními výsledky analýz. Navíc na příslušné tabulky chybí odkazy v textu, čtenář je tudíž musí velmi obtížně vyhledávat mezi desítkami jiných. Toto dále komplikuje situování záhlaví pod tabulky (a někdy dokonce pod celou sadu tabulek k jedné analýze), což de facto znamená, že čtenář tu aktuální vyhledává podle obsahu. To je skutečně velmi nešťastné řešení, které by možná mohlo být i důvodem pro vrácení práce k přepracování.

Další poznámky

Nejsou žádné.

Celkové hodnocení práce

Bohužel, z obou kritizovaných bodů se zdá být patrné, že autorka byla před dokončením v časovém presu a že možná ani sama nedotáhla všechny analýzy tam, kam původně chtěla, a kam ji při těch prvních provedených napadalo pokračovat. I přes tyto výhrady jde však celkově o velmi dobrou práci, v níž autorka osvědčila schopnost zpracování kompletní sociologické analýzy včetně samostatného formulování a rozpracování tématu a aplikace základních principů psaní odborného textu.

Otázky a náměty k obhajobě

Otázkou do diskuse pro mne zůstává problematika určování závislé a nezávislé proměnné v případě měření postojů, kterou autorka zmiňuje na s. 52. Dokázala by autorka shrnout danou problematiku a dát nějaký návod na to, jak v daných situacích postupovat?

Co autorka přesně myslí větou na straně 51: „Jestliže navržený model použijeme pro predikci odpovědi respondenta, který ve všech třech otázkách, které vyjadřují nezávisle proměnné, zvolil odpověď *nevím* nebo neodpověděl vůbec, pak model odhaduje, že se jeho odpověď v otázce spokojenosti s politikou nebude příliš lišit.“

Co autorka přesně myslí větou na straně 51: „Homoskedasticita je dodržena, nezávisle proměnné se závisle proměnnou ve všech případech korelují a zároveň nedochází k jejich vzájemné korelaci (tolerance kolem hodnoty 0,8).“

Datum: 27. 8. 2014

Podpis: